

Idag lägger vi mer tid på TV, radio och dator än för 20 år sedan, på bekostnad av att träffa andra människor och vara tillsammans.

Fritiden allt viktigare

Fritiden ökar både för män och för kvinnor i vårt land. Det är ett av många resultat man kan läsa ut av SCB:s senaste så kallade tidsanvändningsundersökning.

Den har genomförts två gånger tidigare, 1990 och 2000, varför vi kan få ett hyggligt grepp om hur vår användning av tiden förändrats över två decennier.

Mer än 3 000 personer i åldern 15-84 år har fört en mycket detaljerad tidsdagbok för att statistiskt kunna ge dessa intressanta inblickar i hur vi använder vår tid.

Om vi börjar med de grova dragen, så ägnar vi mest tid åt våra personliga behov – omkring 10 timmar per dygn med lite mer tid för kvinnorna.

Om vi lägger ihop den ”bundna” tiden för arbete och det man ”måste” göra i hemmet, så blir den i stort sett lika för män och kvinnor – drygt 7 timmar per dygn. Men kvinnorna står fortfarande för en större del av det obetalda hemarbetet, vilket troligen är den viktigaste förklaringen till att man hamnar efter i karriär och löneutveckling.

Resten av dygnet är vi fria att disponera

för fritidsaktiviteter – i genomsnitt knappt 6 timmar per dygn. Här finns en tydlig skillnad mellan könen, männen har nästan en halv timme mer per dygn för sin fritid!

Den sociala situationen är väldigt olika, så vi får nyansera dessa generella data med att se hur till exempel familjesituationen påverkar fritidens omfattning.

Den grupp som har längst fritid är förstås 65+:arna, som också är de som använder TV och radio flitigast. Minst fritid har föga överraskande ensamstående kvinnor med barn med sina dryga 3 timmar i genomsnitt.

Bland tonåringarna (15-19 år) så finns stora skillnader mellan könen. De unga männen har nära två timmar mer fritid! Det beror på att de unga kvinnorna hjälper till med hemarbetet i mycket större utsträckning. De arbetar och studerar dessutom mer än de unga männen. Deras fritid domineras av dator- och internetanvändning och att kolla på TV.

Dessa mönster bland våra unga riskerar att cementera de ojämlika mönster vi försöker bryta i arbetet för ett mer jämställt samhälle!

Den största förändringen för den fria tiden är minskningen av den sociala samvaron, som gått ner både för män och för kvinnor.

Den största ökningen svarar hobbies för, som ökat med cirka 20 minuter för båda

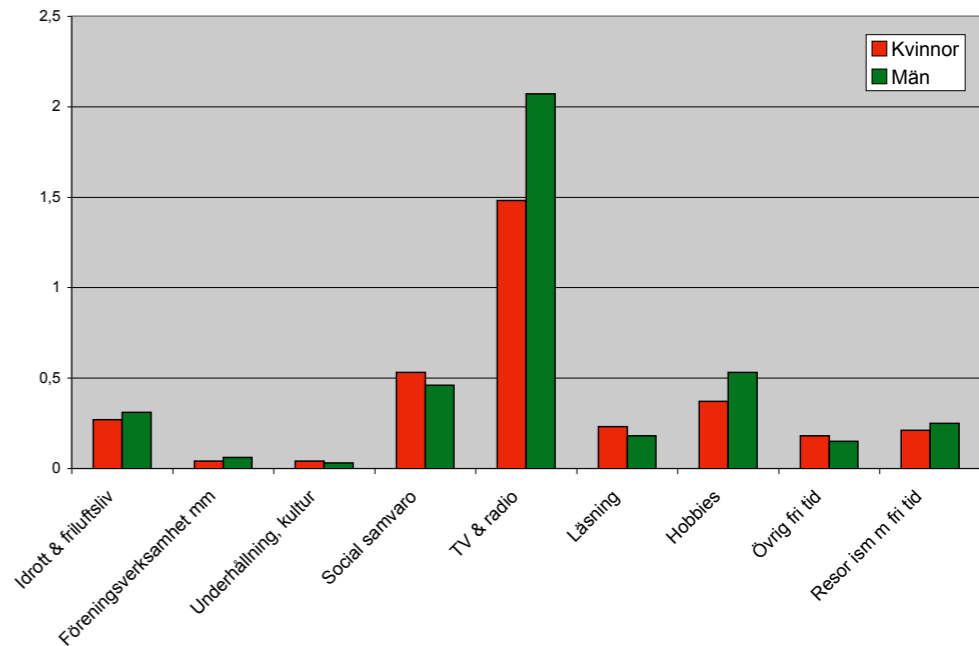
könen och här ingår bland annat internetanvändningen, som ju ökat dramatiskt de senaste decennierna.

TV och radio är fortfarande den dominerande fritids-

sysselsättningen och de har dessutom stärkt sin ställning något under den här perioden. Kvinnorna ser på TV omkring två timmar per dygn och männen 20 minuter till.

Det visar sig också i det att läsningen gått ner en del, så medieanvändningen växer sig starkare i de svenska hushållen.

Glädjande är att tiden för idrott och fri-

Diagrammet visar genomsnittssiffror för hela veckan för män och kvinnor i åldrarna 20-84 år i timmar och minuter per dygn. Det ger en bra bild av hur fritidsaktiviteterna fördelas mellan män och kvinnor.

lufts liv ökat en del. Däremot är tendensen att vi lägger mindre tid på föreningsverksamhet.

Om vi sammanfattar utvecklingen under dessa 20 år så lägger vi mer tid på de medier vi har tillgång där hemma – TVn, radion, datorn – på bekostnad av att träffas och vara tillsammans. I en tid då många säger sig uppleva tidsbrist, så har vi samtidigt aldrig haft så mycket fri tid! Vi glömmer kanske alla ”tidstjuvarna”; underhållet av alla prylarna, uppdateringarna, väntetider på servicen osv?

Om vi tittar närmare på de olika huvudkategorierna under fritiden noterar vi några intressanta detaljer. Promenader svarar för hälften av tiden vi avsätter för ”friluftsliv”, 17 minuter per dygn, varav promenaderna i ”skog och mark” bara svarar för en fjärdedel.

Idrottandet inom- och utomhus motsvarar 10 minuter i genomsnitt per dygn. Det kan jämföras med tiden vid ägnade åt ”föreningsverksamhet”, som låg på 5 minuter i snitt. Det hamnar i samma nivå med vad vi lägger på ”underhållning och kultur”.

När man lägger ett fritidspolitiskt perspektiv på dessa data framträder en allt tydligare tendens. Vi väljer att satsa mer av vår

fritid på sådant vi kan göra i hemmet med hjälp av våra inköpta medieapparater av olika slag.

De delar som stöds av den offentliga sektorn med anläggningar och stöd i olika former har en väldigt marginell betydelse i ett tidsperspektiv.

Om vi lägger samman tiden för ”underhållning och kultur”, föreningsverksamhet och idrott, så hamnar vi på en siffra omkring 20 minuter av

de knappa sex timmar vi har som ”tidsbudget” för fritiden.

Det går att dra väldigt olika slutsatser av denna prioritering av det privata och där den offentligt stödda kultur- och fritidsverksamheten riskerar att marginaliseras än mer. Man kan plädera både för att hålla kvar vid dessa offentliga satsningar för att ”återerövra” dessa viktiga verksamheter.

Andra kanske vill hävda att man kan minska på insatserna, eftersom människor verkar välja andra aktiviteter idag?

Under alla omständigheter kräver dessa tendenser att fritids- och kulturpolitiker ser efter hur anläggningar och verksamheter utnyttjas och skärper diskussionerna om vilka grupper som bäst behöver det offentliga stödet.

BJÖRN ERICSON